

60.

humoren
colere
fleume
adren
lancevel
wint

Kartaticum¹⁾ imperiale bediedt lacseren. Alle lac-sativa mach men wel heten. kartaticum. Het ijdelte humoren van coleren die verbernt sijn. Ende derna die humoren van fleumen. Ende oec so eist be-quame adren. ende leitse sonder quetssinge die vet sijn ende verstoppt. Hets zere goet iegen dlancevel boven ende beneden. ende dwinct den wint vander magen. ende in die darmen. die helpt es .i.℥. ¶ Nemt dyagridii. suker. elx .4.3. ende .S. canele. naerdi. polipodii. saxifrage. elx .i.3. esule. onder .S.3. gariofili. spice. celtice. gingeberre. melanopiperis. macropiperis. cardamomi. amomi. elx onder .S.3. mirabolani. hermodactili. zeem dats gnouch si. Men saelt geven nuchtens. ende navens met warmen wine. of wermen watere also groet als .i. haselnot temale.

61.

steen
lanken

Litontripon brect den steen in de blase. ende in de lendenen. Ende hets goet jegen die pine vanden lanken. ¶ Nemt naerdi. gingeberre. sillobalsami. acori. canele. pencedani²⁾. meu. melanopiperis. macropiperis. lencopiperis³⁾. saxifrage. saet van serpentinen. saet van netelen. citri. elcs .2.3. ende .S. ende .15. granen. folie. nagle. soffraen. squinanti. cassie. lignee. bedelli. mastic. yrei. amomi. lovesse. grana solis. persijn. sileris. cardamomi. anijs. euforbii. lapis lincis. olei. naerdini. muscelini. elx .i.3. meu .3. cornen. zeem dats gnouch si. Men gevet met wermen wine savonts.

1) dezelfde fout in F₁. — 2) l. peucedani. — 3) l. leucopiperis.

Sume kutarticum namque coleram purgabit utranque ¹⁾.

fol. 19 r.

54. **K** Atarticum imperiale ²⁾ id est laxativum pro imperatoribus factum et pro aliis delicatis hominibus. ducit enim sine lesione. hec ³⁾ precipue confert pinquibus hominibus qui semper sunt constipati. valet multum iliois. iuvat eos qui ex ventositate stomaci et intestinorum laborant. medietas (fol. 19 v.) libra .i. ⁴⁾ Recipe diagridii zucchari añ .ḡ.iiii.S. ⁵⁾ cinamomi nardi saxifragie polipodii añ .ḡ.ii. ⁶⁾ mirobalanorum citri hermodactili polipodii ⁷⁾ añ .ḡ.ii. ⁸⁾ ⁹⁾ gariofilorum zinziberis celtice ¹⁰⁾ melanopiperis macropiperis cardamomi amomi añ .ḡ.i.S. ²¹⁾ mel quod sufficit. sumatur cum vino calido ¹³⁾ vel aqua calida ¹³⁾ mane vel sero.

fol. 19 v.

Hec lapidem renum pertundit et inde repellit ¹⁾.

fol. 19 v.

55. **L** Itontripon pertundens lapidem interpretatur. hoc proprie lapidem frangit et expellit si in renibus vel vesica fuerint. hac medicina utentes. nec dolorem ilii nec lapidis vitium incurrunt. stranguiriam et disuriam sine mora solvit .viii. pars est librae .ii. ¹¹⁾ Recipe nardi zinziberis xilobalsani ¹²⁾ acori cinamomi peucedani ¹³⁾ meu melanopiperis leucopiperis macropiperis saxifragie añ .ḡ.ii.S. opobalsami ¹³⁾ gariofilorum costi reupontici liquiricie ciperi draganti alexandri ¹⁴⁾ camedreos ¹⁵⁾ seminis apii ¹⁶⁾ sparagi ¹³⁾ basiliconis urticae ¹⁷⁾ seminis citri ¹³⁾ ¹⁸⁾ añ .ḡ.i. et gr.xv. ¹⁹⁾ folii ¹³⁾ croci squinanti casie lignee bdellii masticis ²⁰⁾ seminis granorum solis petro-

1) deze zin alleen in L₁. — 2) voor de vergelijking met NM zie woordenlijst. — 3) in L₂ staat: et. — 4) L₂: .ḡ.ii.; in F₁ ontbreekt van 2) af; in de plaats daarvan: vaut à constipatum, à ventosité et purge sanz moleste. — 5) F₁: .ḡ.iii. et .S. — 6) zie 9). — 7) ontbreekt in L₂. — 8) L₂: .ḡ.iiii. — 9) van 6) af ontbreekt in F₁. — 10) ontbreekt in F₁ en L₂. — 11) Het voorwoord bij NM is ongeveer hetzelfde; in F₁ is het verkort tot: Litrontripos vaut à pierre où el soit en rains ou en vessie. — 12) ontbreekt in F₁; L₂ heeft (misschien wel foutief): xyloaloes — 13) ontbreekt in F₁. — 14) ontbreekt in F₁; NM heeft sinoni. — 15) F₁ heeft ameos in plaats van camedreos. — 16) L₂ en F₁ hebben alleen: apii; bij NM volgt nog: ameos. — 17) L₂ en NM hebben sem. urtic. — 18) NM heeft sem. irionis. — 19) et .gr.xv. ontbreekt in F₁. — 20) F₁ en NM hebben hierna ireos. amomi. levistici. — 21) in F₁ volgt: esule .ḡ.i.S. mirob. citr. ḡ.S.